

greppa näringen

Hjälplista för att hitta bra åtgärder på växtodlingsgårdar vid 10B/D-rådgivning

Januari 2024

Markkartering

- När gjordes den senaste markkarteringen? Rekommendationen är minst var 10:e år, tillförs mycket organisk gödsel eller kalk kan det vara bra att kartera oftare.
- Är markkarteringen tagen med ett prov per hektar?

Precisionsodling

- Är det stora eller små inomfältvariationer? Med större variation blir det mer intressant med precisionsodling.
- Används N-sensor, CropSAT eller annat verktyg för att variera N-givan inom fält? Läs mer här: [CropSAT - Greppa](#)
- Används markkarteringen för att variera fosfor- eller kalkgivan?

Gödslingsnivåer

- Avviker gödselgivorna i växtodlingsplanen från det beräknade behovet?
- Anlägger gården nollrutor som hjälpmedel för att bedöma kvävebehov i vete och korn? Läs mer här: [Lägg ut en nollruta - Greppa](#)
- Klippas och vägs höstrapsen på hösten för att beräkna kvävebehovet till våren? Läs mer här: [Höstrapssnurra - Greppa](#)
- Analyseras flytande stallgödsel och annan organisk gödsel, särskilt för ammoniumkväveinnehållet? Näringsinnehållet kan variera mycket och en analys ger oftast ett bättre underlag än schablonvärden.
- Analyseras grovfoderkvaliteten? För vall kan kaliumgivan bedömas utifrån analysvärdet av kalium, är det under ca 17 g/kg ts kan kalium ha varit begränsande för tillväxten i vallen. Läs mer om tolkning av foderanalys här: [Tolkning av foderanalysen \(greppa.nu\)](#)

Fördelning mellan gödselgivor

- Hur ser fördelningen mellan gödselgivorna ut för olika grödor? Titta i Jordbruksverkets Rekommendationer för gödsling och kalkning för olika strategier. Läs mer här: [Rekommendationer för gödsling och kalkning 2024 - Jordbruksverket](#)

Spridningsteknik

- Bredsprids eller radmyllas mineralgödseln? Radmyllning vid sådd kan minska kvävebehovet med ca 10 kg
- Sprids flytgödsel med släpslang/band eller myllningsaggregat? Myllningsaggregat kan minska ammoniakavgången. Släpfotsrampen utgör ett mellanting. Gör beräkningar i Greppas Gödselkalkyl för att göra jämförelser mellan olika spridningstekniker. Läs mer här: [Gödselkalkylen - Greppa](#)
- Är det möjligt att mylla ned organisk gödsel snabbare än vad som görs idag? Ju snabbare nedmyllning desto mindre ammoniakavgång.
- Ger gödselspridarna (både mineral- och stallgödselspridarna) en tillfredställande gödsel fördelning och spridningsjämnhet?

Spridningstidpunkter

- När sprids den organiska gödseln? Gör beräkningar i Greppas Gödselkalkyl för att göra jämförelser mellan olika spridningstidpunkter – både gällande gröda och tid på året.
- Beaktas väderförhållandena vid spridning av organiska gödselmedel? Spridning på kvällen med efterföljande temperatursänkning, före regn samt vid svalt, mulet och vindstilla väder begränsar ammoniakavgången.
- Du får i regel bättre effekt av kaliumgödsling på våren till vårsådda grödor jämfört med höstgödsling.

Hantering av organiska gödselmedel

- Vilken täckning är det på flytgödselbehållarna? Titta vidare i presentationen kring beräkning av ammoniakavgång för att se skillnad i ammoniakavgång mellan olika täckningsalternativ. Läs mer här: [Namn Rubrik \(greppa.nu\)](#)
- Läggs mycket gödselstukor i fält? Hur länge ligger de och vad avgör var de läggs? Läs mer här: [Information om gödselstukor \(jordbruksverket.se\)](#)
- Vill man fördjupa sig mer kring hur man minskar ammoniakavgången vid lagringen av gödsel kan man läsa denna skrift: [Checklista-ammoniak-lagring-Slutlig-version.pdf \(greppa.nu\)](#)

Jordbearbetning

- Går det att senarelägga tidpunkten för jordbearbetning? En senare bearbetning minskar utlakningsrisken. Testa gärna olika alternativ i utlakningsberäkningen i Vera och se hur mycket det kan påverka.
- Är det möjligt att tillämpa vårbearbetning, bearbetning efter nyår? Passar ej på lerigare jordar.

Fånggrödor

- Är det möjligt att odla fånggröda mellan några huvudgrödor i växtföljden? Testa gärna olika alternativ i utlakningsberäkningen i Vera och se hur mycket odling av en fånggröda kan påverka utlakningen.
- Vilken fånggröda skulle kunna vara lämplig på gården – vallgräs (max 15 vikt% vallbaljväxter), vitsenap, oljerättika, rättika, höstråg eller westerwoldiskt rajgräs.

Skyddszoner

- Finns skyddszoner utmed allt öppet vatten? Skyddszoner minskar risken för tavrinning, erosion och läckage av fosfor.

Växtföljd

- Är växtföljden varierad? En ensidig växtföljd kan uppföröka problem av olika slag.
- Odlas det höstsådda grödor eller fånggröda efter grödor med kväverika skörderester så som raps, ärtor, åkerbönor? Ur utlakningssynpunkt är det bättre att så höstraps istället för höstvetete efter ärtor/bönor.

Annat

- Används BAT- gödsel (Best Available Technique)? Denna gödsel som framställs med lustgasrening ger ett utsläpp av ca 3 kg CO₂/kg N jämfört med ett utsläpp på ca 7 kg CO₂/kg N för annan typ av kvävegödsel.
- Är det ofta torrår och finns det behov av bevattning för att öka produktiviteten och få ut mesta möjliga av insatserna? Kan det finnas någon lämplig placering av en damm och ekonomiska möjligheter till investering? Tipsa om investeringsstöd för bevattningsdamm.
- Hur fungerar dräneringen är den underhållen och fungerar på alla skiften?